

Onderzoek: Vleermuisdetectie kan isolatietempo redden

Met gevalideerde opsporingsmethoden voor vleermuizen kunnen isolatiebedrijven bijna zeventig procent meer spouwmuren van woningen isoleren tot aan 2030, dan zonder deze aanvullende methoden. Dat blijkt uit [onderzoek door W/E Adviseurs](#). De markt voor spouwmuurisolatie krimpt snel sinds de uitspraak van de Raad van State over de manier van onderzoek naar beschermde diersoorten, zoals vleermuizen. Dat kunnen en moeten we snel oplossen: voor een betaalbare energierekening, minder afhankelijkheid van gasimport, het klimaat én voor de werkgelegenheid in de sector.

De Raad van State bepaalde dat een isolatiebedrijf met haar werkwijze de zorgplicht in de Wet natuurbescherming had overtreden. Met een flinke afname in vraag naar (spouwmuur)isolatie als gevolg, vanwege te veel onduidelijkheid over de wijze waarop er geïsoleerd moet worden. Maar vooral doordat isolatiebedrijven nu niet voldoende werkvoorraad kunnen opbouwen om in de zomer- en winterperiode door te kunnen isoleren. “Met nieuwe, nog te valideren opsporingsmethoden kunnen we zowel de vleermuizen als het gevelisolatietempo redden,” zegt Olof van der Gaag, voorzitter van de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE). “Het is hard nodig dat die opsporingsmethoden, in aanvulling op de tijdelijke werkwijze, snel kunnen worden ingezet, anders valt een groot deel van de arbeidscapaciteit in de isolatiesector blijvend weg. Dan moeten te veel bewoners te lang wachten op een geïsoleerd huis.” De NVDE en VENIN gaven opdracht voor het onderzoek van W/E Adviseurs.

In het kader van de Wet natuurbescherming (sinds 1 januari 2024 ondergebracht in de Omgevingswet) is de provincie het bevoegd gezag en dus de partij die een nieuwe, gevalideerde opsporingsmethode al dan wel of niet toelaat. De NVDE hoopt dat daarbij geen onderlinge verschillen tussen provincies ontstaan.

Bij innovatieve opsporingsmethoden zoals bijvoorbeeld eDNA worden sporen van vleermuizen en andere dieren in de spouwmuur opgespoord. Hierdoor kunnen meer woningen worden geïsoleerd. Dankzij deze methoden kunnen isolatiebedrijven hun personeel meer continu inzetten, omdat in dit geval geen werkzaamheden voor het natuurvrij maken van de woningen nodig zijn als er geen sporen zijn aangetroffen. Pas wanneer er sporen zijn aangetroffen, schakelt het isolatiebedrijf over op de tijdelijke werkwijze natuurvriendelijk isoleren. Onderzoek en validatie naar innovatieve opsporingsmethoden zijn onderdeel van de aanpak natuurvriendelijk isoleren, zoals aangekondigd door de ministeries BZK en LNV in de Kamerbrieven van eind vorig jaar. In geval van het gebruik van opsporingsmethoden hoeven isolatiebedrijven minder in te krimpen en kunnen faillissementen worden voorkomen. Simpelweg omdat zij meer woningen kunnen blijven isoleren. Als het werken met deze opsporingsmethode is toegestaan per begin september, kunnen er bijna 138.000 woningen extra geïsoleerd worden tot aan 2030, vergeleken met de werkwijze waarbij direct gewerkt wordt volgens de natuurkalender, zo blijkt uit het onderzoek van W/E Adviseurs. Een gemiddeld huishouden bespaart jaarlijks €658 na spouwmuurisolatie, die zo'n 460 m³ aan aardgasbesparing oplevert en een vermindering van 844 kg CO₂. Het isoleren van de spouwmuur is een belangrijk middel om energiarmonoede te verminderen.

De voorgestelde tijdelijke werkwijze gaat ervan uit dat er in elke woning potentieel vleermuizen aanwezig zijn. De woningen worden niet vooraf onderzocht. Daarom moet er overal gewerkt worden met een natuurkalender: de isolatiebedrijven moeten vooraf (in de aangegeven maanden) de spouwmuur vleermuisvrij maken en kunnen dan vaak pas maanden later isoleren. De huidige werkwijze én de nog in ontwikkeling zijnde aanpak met pre-soortenmanagementplannen (pre-SMP's) stellen beiden een maximum aan het aantal te isoleren woningen per jaar. Het werken volgens een natuurkalender zorgt ervoor dat isolatiebedrijven veel minder (spouwmuur)isolatiewerkzaamheden kunnen verrichten. W/E adviseurs berekende dat bij het werken met een natuurkalender ongeveer 200.000 woningen kunnen worden geïsoleerd tot aan 2030 in plaats van de 550.000 waar eerder op werd gerekend. Met de toepassing van gevalideerde opsporingsmethoden zijn dat zo'n 338.000 woningen.

Het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) beoogt slecht geïsoleerde woningen sneller te isoleren. Het programma zou voor een meer voorspelbare 'verbouwstroom' richting isolatiebedrijven gaan zorgen, waardoor deze bedrijven ook konden gaan opschalen. In plaats daarvan is nu in de praktijk sprake van een forse vertraging door de werkwijze rond natuurvriendelijk isoleren. Isolatiebedrijven moeten personeel ontslaan, kiezen ervoor om andere bedrijfsactiviteiten uit te gaan voeren, richten zich op het buitenland of gaan zelfs failliet. Crises in het verleden laten zien dat personeel dat noodgedwongen vertrekt uit de sector, niet meer snel terugkomt. "Als we niet uitkijken, kunnen we hier nog jaren last van houden. Nieuwe opsporingsmethoden kunnen in aanvulling op de tijdelijke werkwijze echt voor een beter herstel van de markt zorgen," zegt Piet-Jan Dijkstra van de Vereniging van erkende isolatiebedrijven (VENIN Isolierend Nederland).

Het is daarom noodzakelijk dat op zeer korte termijn bepaalde opsporingsmethoden (die isolatiebedrijven zelf mogen uitvoeren) mogelijk worden. De NVDE en VENIN doen de dringende oproep om haast te maken met de ontwikkeling en validatie, zodat in september gevalideerde methoden klaarliggen. Daarvoor is het nodig dat de validatie van de opsporingsmethoden gefaseerd wordt uitgevoerd. Er moet onderscheid gemaakt worden tussen het uitsluiten van de

aanwezigheid van beschermde diersoorten zoals vleermuizen (wat voor isolatie belangrijk is) en de verdere informatie die uit sporen kan worden gehaald (die voor ecologen interessant is). In de tussentijd kan al gewerkt worden aan alle zaken die nodig zijn om de gevalideerde opsporingsmethode in de praktijk breed uitvoerbaar te maken, zodat de sector in september vlot uit de startblokken kan komen.

Als noodmaatregel in de tussentijd is het toestaan van bepaalde opsporingsmethoden, zoals eDNA, in een experimentele vorm nodig. Door nu te experimenteren, kunnen we snel toewerken naar een methode die na validatie 99 procent nauwkeurig is. Natuurlijk blijft het nemen van andere isolatiemaatregelen altijd een goed idee.

Over de NVDE:

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De aangesloten bedrijven zijn actief in hernieuwbare elektriciteit, warmte en gassen en in duurzame mobiliteit, de gebouwde omgeving en de industrie. De activiteiten voor duurzame energie bij 1.600 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim € 43 miljard en bijna 200.000 werknemers in Nederland.

Over VENIN Isolerend Nederland:

De Vereniging Erkende Na-isolatiebedrijven Nederland (VENIN Isolerend Nederland) vertegenwoordigt de gecertificeerde isolatiebedrijven van Nederland. De aangesloten bedrijven voeren jaarlijks circa 75% van de onafhankelijk gecontroleerde isolatiewerkzaamheden uit voor zowel zakelijke als particuliere woningeigenaren in Nederland.

Noot voor de redactie (niet voor publicatie)

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Olof van der Gaag, voorzitter NVDE; olofvandergaag@nvde.nl; 030-2340503 of met Piet-Jan Dijkstra, voorzitter VENIN Isolerend Nederland; info@venin.nl; 0318-547398